

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰/۰۹/۱۳

محمد انور آخر

سوله، د سولې ډولونه او سوله په اديانو کې

(پنځمه برخه)

سوله په عيسويت کې:

د عيسويانو په ديني کتابونو کې د سولې، امن او د خپلو دښمنانو سره د جگړې پر ځای مينه او پروراندې يې د غبرگون نه بنودلو په هکله له افراطه ډکې بنوونې راغلي دي تر هغې چې د خپلې مشروع دفاع حق چې الله تعالی هر ساه کين ته ورکړی دی هم نه ترسره کوي، سره له دې چې عيسی (ع) له آره يهودی زيږيدلی دی او د يهوديانو په قوم پورې اړه لري، د يهوديت له گروهو او خوښو سره لوی شوی، د يهودو په شريعت بڼه خبر ؤ او د يهودانو د پېغمبرانو بنوونې يې حفظ کړي وې خو بيا هم، عيسی (ع) د سرکښو يهودو د وچ کلک، غچ اخيستونکي او تاوتریخوالي شريعت پر وړاندې له سولې او سوکالی ډکې بنوونې وړاندې کړي دي، عيسی (ع) د مرگ ژوبلې سخت مخالف ؤ، ده نه غوښتل د اسرائيلو په شان شر ته په شر ځواب ورکړي.

سره له دې چې زموږ څېړنه د يهوديت او عيسويت د کړنو پرتله کول نه دي خو دا چې عيسی (ع) په يوه يهودي کورنۍ کې زيږيدلی دی بڼه به وي په دې اړه د يهودو د تورات د يو شمېر جگړه ييزو او غچ اخيستنو حکمونو پر وړاندې، د عيسی (ع) غبرگون وړاندې کړو.

لومړی: د اسرائيلو د (لاويانو) په کتاب کې راځي:

«څوک چې څوک ټپي کړي په هماغه شان بايد ټپي شي، که د چا هډوکي مات کړي، هډوکي به يې ماتيري، سترگه د سترگې په بدل کې، غاښ د غاښ په بدل کې.» (۲۴ باب، ۲۰ - ۲۱ آيتونه)

عيسی (ع) يې پر وړاندې په لاندې آيتونو کې داسې غبرگون بنودلی دی، وايي: «تاسو خبر ياست چې دا ويلی شوي وو چې، د سترگې په بدل کې سترگه او د غاښ په بدل کې غاښ، خو زه تاسو ته دا وایم چې د هغه سړي پر خلاف مه درپړئ، څوک چې در سره بد کوي، که څوک په بني مخ څپره درکړي نو چپ مخ وروړاندې کړه.» (متي انجيل، ۵، باب، ۳۹/۳۸)

«... د خپل دښمن سره مينه کوئ او هغه څوک چې ستاسو سره کينه لري د هغوی سره بڼه کوئ، د هغو له پاره برکت غواړئ چې پر تاسو لعنت کوي او د هغو لپاره دُعا کوئ څوک چې پر تاسو توروته لگوي، که يو سړی تاسو په يوه مخ ووهي، نو هغه ته بل مخ ورواره...» (لوقا انجيل: ۶، باب، ۲۷، تر ۳۰ پورې)

عيسی (ع) هېڅ کله چا ته نه دي ويلي چې جگړه وکړي بلکې تل يې د جگړې مخه نيولې ده وايي چې هغه مهال چې عيسی (ع) د يهودانو د کاهنانو په امر نيول کيده نو د عيسی (ع) يو ملگري توري ته لاس کړ د مشر کاهن پر غلام يې گزار وکړ او د هغه غوږ يې غوڅ کړ، عيسی (ع) هغه ته وويل:

«خپله توره په تیکه کې کېږده، څوک چې توره چلوي په تورو مري.» (متي انجيل، ۲۶، باب، ۵۲، آيت)

خو يهودان د عيسی (ع) برعکس، نه يوازي دا چې د اسرائيلو مشران توره په لاس گرځيدل او تل يې بي گناه بڼځې ماشومان وژلي دي بلکې د اسرائيلو ځانگړی خدای (يهوه) چې کله په قهر شوی دی نو خپله توره يې د خپل قوم او د نورو قومونو د تباہۍ په موخه ايستلې ده يهوه چې نه په خپل قوم رحم کوي او نه پر نورو باندې غواړي بڼه او بد ټول له منځه يوسي، وايي: «... ای اسرائيلو! زه ستاسو پر خلاف يم. ما خپله توره له تیکي ايستلې ده، ستا ټول اوسيدونکي، هغه که بڼه دي او که بد، يو شان له منځه وړم، زما توره به د ټول هېواد وگړي له جنوبه تر شماله

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

له منځ يوسي، هلته به ټول پوه شي چې زما په لاس کې توره ده، تر څو خپلې موخې ته ونه رسېږم په تېکه کې به يې نه ږدم.» (حزقيال: ۲۱ باب، ۳-۴-۵ آيتونه)

د اسرائيلو خداى يهوه د سامري (سامره) اوسيدونکو ته داسې سزا ورکوي: «سامره بايد د خپلو گناهونو سزا وويني، ځکه چې د خپل خداى پر وړاندې پورته شوي دي، اوسيدونکي به يې د يرغلگرو سرتېرو په لاس ووژل شي، ماشومان به يې پر ځمکه ووهل شي او وږه وژل شي، د بلاريو بنځو نسونه (خپټې) به يې په توره وڅپړل شي.» (هوشع: ۱۳ باب، ۱۶)

دغه شان موسى په يوه جگړه کې پر خپلو قوناندانانو باندې له دې امله په قهر شوى دى چې ولې يې په جگړه کې بنځي ژوندى پرېښودلي دي او د ده په امر ټولې بې گناه ميروښي بنځي او ماشومان وژل کيږي: «... هغه مهال د اسرائيلو عسکرو ټولې بنځي، ماشومان اسير کړل، گلې او رمې او نور مالونه يې لوټ کړل، وروسته يې د مديان ټول ښارونه، کلي او کلاگانې وسوزول. هغوى اسيران او جگړييز غنيمتونه د موسى او العازار کاهن او د اسرائيلو قوم ته راوړل... خو موسى د سرتېرو قوماندانانو ته په قهر شو، له هغوى يې وپوښتل چې ولې يې بنځي ژوندى پرېښي دي؟... [موسى وويل:] ټول هلکان او ميروښي بنځي وژئ، يوازې پېغلي (باکره) جلکې د ځانونو لپاره ژوندى پرېږدئ.» (اعداد: ۳۱ باب، ۱۱ تر ۱۸)

د زنا په اړه د يهودانو په شريعت کې د زناکونکو سزا سنگسار وه خو عيسى د زناکارو له وژلو هم ډډه کړې ده، په تورات او انجيل کې په دې هکله داسې راغلي دي. لومړۍ تورات: «د خلکو توروته رښتيا وو، هغه بنځه د واده په شپه باکره نه وه، سپينزې دې هغه جلکې د پلار د کور دروازې ته ورسوي او د ښار خلک دې هغه سنگسار کړي تر څو مړه شي...» (تثنيه: ۲۲ باب، ۲۱-۲۰)

«که سړى د بل کس له بنځې سره زنا وکړي، سړى او بنځه دواړه بايد ووژل شي.» (لاويان: ۲۰، ۱۰)

په انجيل کې د تورات پر خلاف راځي وايي: «[د يهودانو] د شرع پوهانو او فريسيانو يوه بنځه راوسته چې په زنا کې نيول شوي وه، هغه يې په منځ کې ودروله، هغوى [عيسى] ته وويل: استاده! دا بنځه په زنا کولو ونيول شوه، د موسى په شريعت کې ويلي دي چې داسې بنځې دى سنگسار شي. ته په دې هکله څه وايي؟... ويي ويل: په تاسو کې دې هغه کس لومړى دا بنځه په کاني وولي چې هېڅ گناه يې نه وي کړى... کله چې هغو د هغه خبره واورېده نو يو، يو بهر ووتل... او بنځه هغه شان ولاړه وه، عيسى نېغ ودرېد بنځې ته يې وويل: هغوى څه شول؟ ته هېچا مجرمه نه کړى شوې، ... زه د هم مجرمه نه بولم، ته تللى شي خو بيا گناه مه کوه.» (يوحنا: ۸ باب، ۳ تر ۱۱ آيت پورې)

عيسى (ع) د يرغلگرو روميانو پر وړاندې چې د اسرائيلو سيمه يې لاندې کړې وه د جگړې نه کولو او د سولې دريځ خپل کړى ؤ، وايي چې اسرائيلو غوښتل عيسى په دام کې بنکېل کړي تر څو د روميانو پر خلاف څه ووايي نو يوه ډله يهودان راغلل له عيسى يې وپوښتل: «... مور ته دا روا دي که نه چې د روم قيصر ته خراج ورکړو؟... ما ته د سپينو زرو يوه سکه راوړئ چې زه ورته وگورم، هغوى يوه سکه راوړه او [عيسى] هغوى ته وويل: دا د چا انځور او د چا نوم دى؟، هغوى وويل: دا د قيصر. عيسى وويل: څه چې د قيصر وي هغه قيصر ته ورکړئ او څه چې د خداى وي هغه خداى ته ورکړئ...» (متي: ۲۲ باب؛ مرقوس: ۱۴ باب؛ او لوقا: ۲۰ باب انجيلونه)

يهوديان ځانونه د خداى غوره شوى قوم او د پېغمبرانو اولاده بولي او غيرى يهوديان د انسانانو له ډلې خارجوي، (تلمود) چې د يهودانو يو پند کتاب دى، شفاهي تورات او د تورات تفسير يې هم بولي (د شرارتونو يوه ډکه منبع ده) نوموړي کتاب وايي چې نور انسانان، يهوه خداى د يهودانو د خدمت له پاره د انسانانو په بڼه پيدا کړي دي چې له دوى سره په خبره پوه شي، خپلې اړتياوې په ښه او اسانه توگه پرې پلي کړو، دوى په اصل کې څاروي دي، د اسرائيلو ځانگړى خداى يهوه وايي چې يهودزما غوره شوى قوم دى، د تورات د تثنيه په کتاب کې راځي: «دا چې تاسو سپېڅلي قوم ياست چې يهوه خپل خداى ته ځانگړي شوي ياست، هغه [يهوه] تاسې د ځمکې پر مخ خلکو څخه يوازې تاسو غوره کړي يې، تر څو تاسې يې غوره شوي اوسئ.» (تثنيه: ۷ باب، ۶-۷)

خو عيسى (ع) د يهوه او د ځان غوښتونکو اسرائيلو پر وړاندې د تواضع او خلکو ته د خدمت لاره ښودلې ده وايي: «په تاسو کې چې څوک لويې غواړي، هغه دې ستاسو خادم شي، هر هغه څوک چې په تاسو کې د ټولو نه مخکې توب غواړي هغه دې په خپله خوښه د ټولو غلام شي، لکه چې ابن ادم د دې له پاره نه دى راغلى چې د هغه خدمت دې وکړى شي، بلکې د نورو خدمت دې وکړي او خپل ژوند دې د ډېرو له پاره قربان کړي.» (متي: ۲۰ باب، ۲۶ تر ۲۸ پورې)

عيسى (ع) د جگړه غوښتونکو يهودانو پر خلاف په خپلو ښوونو کې د سولې او امن غرونه پورته کړي دي چې له امله يې نوموړى تر صليبه ورسول شو، عيسى (ع) د جگړې پر ځاى سوله او امن غواړي؛ د وژلو پر ځاى ژوند؛ د کرکې پر وړاندې مينه او وروري غواړي، د عيسويانو د انجيلونو په لاندې آياتونو کې راغلي دي وايي: «بختور دې د امن راوستونکي.» (متي ۵ باب: ۹ آيت)

«... زه د دې له پاره راغلى يم چې خلکو ته ژوند ورکړم او اوږد ژوند.» (يوحنا: ۱۰ باب ۱۰ آيت)

«د خپل گاونډي سره د خپل ځان په شان مينه کوي.» (متي ۲۲، باب، ۲۹)
«د خلکو سره داسې سلوک کوي لکه تاسو غواړئ چې هغوی يې له تاسو سره وکړي.» (لوقا انجيل، ۶، باب، ۳۱)
«... په خپلو کې مالگه وساتئ او د يو بل سره په سوله کې اوسېږئ.» (مرقس انجيل، ۹، باب، ۵۰)

له بله پلوه د متي په انجيل ۱۰ فصل ۳۴ آيت او د لوقا په انجيل په ۱۲ باب کې ظاهراً د سولې او امن پر خلاف خبر ورکړل شوی دی وايي: «تاسو دا خيال هېڅ کله مه کوئ چې زه نړۍ ته د امن راوړلو له پاره راغلی يم، زه د امن راوړلو له پاره نه يم راغلی خو د تورې لپاره.»

د پورته آيت تفسير په خپله عيسوي پوهانو داسې کړی دی چې نوموړی آيت د انسانانو ترمنځ په جگړه او تاؤ تريخوالي پورې اړه نه لري د خدای او شېطان تر منځه د سولې نه کولو په تړاو خبر ورکوي، وايي: «عيسی سوله غوښتونکی ؤ، د ده اصلی رسالت دا نه ؤ چې د انسانانو په منځ کې سوله راولي، دی راغلی ؤ چې د انسان او خدای تر منځ روغه وکړي، خو ټول انسانان پر عيسی باندې باور نه لري او ټول انسانان د خدای سره روغه نه کوي، ټول توبه نه کاري او د خدای لخوا به ونه بڅرل شي، هغه کسان چې توبه نه اوباسي او ايمان نه راوړي له هغو کسانو سره ضد کوي چې ايمان راوړي، څوک چې د شېطان سره پاتې کيږي له هغو کسانو سره ضد لري چې د خدای ملکوت (پاچاهۍ) ته ورځي، د شېطان د پولې او د خدای د ملکوت تر منځ سوله ناشوني ده، نو په دې دليل عيسی وويل:

«زه د امن راوړلو لپاره نه يم راغلی خو د تورې لپاره» او يا د لوقا پر قول: «د تفريق او يا د جدابي لپاره.» (لوقا ۱۲:۵۱).

هغه څوک چې ايمان لري او هغه چې ايمان نه لري عيسی سره بېل کړي دي، عيسی خپلو زدکونکو ته وويل: «ما تاسو په نړۍ کې غوره کړي ياست، نو ځکه نړۍ ستاسو سره دشمني کوي» (يوحنا ۱۵: ۱۹)
څه ډول چې توره توکي يا څيزونه دوه ځايه کوي، د عيسی کلام هم ايمان لرونکي او بي ايمانه سره جدا کوي. (عبرانيان ۴: ۱۲) <http://www.razgah.com/commentary.engil>

نور بيا

د پاڼو شمېره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې دليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ